

اخلاق حرفه‌ای پرستاری

مقدمه

اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از ارزش‌ها، اصول و رفتارهایی است که کیفیت مراقبت، ایمنی بیمار و اعتماد جامعه به حرفه پرستاری را تضمین می‌کند. پرستاران در طول فعالیت حرفه‌ای خود همواره با موقعیت‌هایی مواجه می‌شوند که علاوه بر دانش و مهارت بالینی، نیازمند قضاوت اخلاقی صحیح هستند. رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای موجب ارتقای کیفیت خدمات، افزایش رضایت بیماران و کاهش تعارضات حرفه‌ای می‌شود.

اهداف آموزشی

انتظار می‌رود پس از مطالعه این جزوه، کارکنان بتوانند:

- اصول اخلاق حرفه‌ای در پرستاری را بیان کنند.
- در موقعیت‌های بالینی تصمیم‌گیری اخلاقی مناسبی داشته باشند.
- حقوق و کرامت بیماران را حفظ کنند.
- مرزهای حرفه‌ای را در ارتباط با بیمار و خانواده رعایت نمایند.
- در صورت وقوع خطا، مطابق اصول صداقت حرفه‌ای عمل کنند.

اصول اساسی اخلاق حرفه‌ای در پرستاری

۱. احترام به کرامت انسانی

تمام بیماران صرف‌نظر از سن، جنس، قومیت، مذهب، وضعیت اقتصادی یا نوع بیماری، شایسته احترام هستند.

نمونه‌های رفتاری:

• معرفی خود به بیمار قبل از انجام مراقبت.

• استفاده از نام مناسب بیمار.

• اجتناب از تحقیر، برچسب‌زنی و قضاوت.

۲. سودرسانی (Beneficence)

تمام اقدامات پرستاری باید در جهت تأمین بیشترین منفعت برای بیمار انجام شود.

نمونه‌های رفتاری:

• آموزش مناسب به بیمار.

• پیگیری نیازهای درمانی بیمار.

• دفاع از منافع بیمار در تیم درمان.

۳. پرهیز از آسیب (Non-maleficence)

پرستار موظف است از وارد شدن هرگونه آسیب قابل پیشگیری به بیمار جلوگیری کند.

نمونه‌های رفتاری:

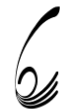
• رعایت اصول ایمنی بیمار.

• کنترل دقیق داروها قبل از تجویز.

• گزارش شرایط ناایمن بخش.

۴. عدالت (Justice)

ارائه خدمات درمانی باید عادلانه و بدون تبعیض باشد.

نمونه‌های رفتاری:

- ارائه مراقبت یکسان به همه بیماران.
- اولویت‌بندی خدمات بر اساس نیاز بالینی.
- اجتناب از تبعیض ناشی از باورهای شخصی.

۵. احترام به خودمختاری بیمار (Autonomy)

بیمار حق دارد درباره درمان خود تصمیم بگیرد.

نمونه‌های رفتاری:

- ارائه اطلاعات کافی و صادقانه.
- احترام به تصمیم آگاهانه بیمار.
- حمایت از حق انتخاب بیمار در چارچوب قانون.

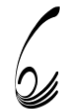
۶. رازداری و حفظ محرمانگی

اطلاعات بیمار باید محرمانه تلقی شود.

نمونه‌های رفتاری:

- عدم بحث درباره وضعیت بیمار در مکان‌های عمومی.
- عدم دسترسی غیرضروری به پرونده بیمار.
- اشتراک اطلاعات فقط با افراد مجاز.

مرزهای حرفه‌ای

رابطه پرستار و بیمار یک رابطه درمانی است و نباید وارد حریم شخصی شود.

رفتارهای مناسب:

✓همدلی با بیمار

✓برخورد محترمانه

✓پاسخگویی حرفه‌ای

رفتارهای نامناسب:

Xدادن شماره شخصی به بیمار

Xدریافت هدیه ارزشمند

Xبرقراری روابط خارج از چارچوب درمان

Xدخالت در مسائل شخصی بیمار

صداقت حرفه‌ای و گزارش خطا

وقوع خطا ممکن است در محیط‌های درمانی رخ دهد؛ پنهان کردن خطا غیراخلاقی است.

در صورت بروز خطا:

1. ایمنی بیمار را تأمین کنید.
2. مسئول مربوطه را مطلع نمایید.
3. مستندسازی صحیح انجام دهید.
4. در فرایند تحلیل خطا همکاری نمایید.
5. از خطا برای بهبود سیستم استفاده کنید.

احترام متقابل در تیم درمان

ارتباط حرفه‌ای با همکاران موجب ارتقای کیفیت مراقبت می‌شود.

اصول مهم:

- احترام متقابل
- پرهیز از سرزنش و تحقیر
- همکاری بین حرفه‌ای
- حل تعارض از طریق گفت‌وگوی سازنده

مواجهه با موقعیت‌های اخلاقی دشوار

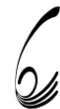
در برخورد با مسائل اخلاقی، این پرسش‌ها را مطرح کنید:

- آیا این اقدام به نفع بیمار است؟
- آیا احتمال آسیب وجود دارد؟
- آیا حقوق بیمار رعایت شده است؟
- آیا تصمیم من عادلانه است؟
- آیا در صورت اطلاع عموم از این اقدام، از عملکرد خود دفاع خواهم کرد؟

مثال‌های کاربردی

مثال ۱:

همراه بیمار درخواست اطلاع از نتایج آزمایش را دارد، اما بیمار تمایلی به اطلاع‌رسانی ندارد.

اقدام صحیح:

حفظ محرمانگی و احترام به خواست بیمار.

مثال ۲:

پرستار متوجه اشتباه دارویی همکار خود می‌شود.

اقدام صحیح:

اقدام فوری برای حفظ ایمنی بیمار و گزارش موضوع از مسیرهای سازمانی.

مثال ۳:

بیمار مبتلا به HIV بستری شده است.

اقدام صحیح:

ارائه مراقبت بدون تبعیض، حفظ محرمانگی و رعایت احتیاطات استاندارد.

جمع‌بندی

اخلاق حرفه‌ای، بخش جدایی‌ناپذیر مراقبت پرستاری است. دانش و مهارت بالینی زمانی ارزشمند خواهند بود که با احترام، صداقت، عدالت و مسئولیت‌پذیری همراه باشند. رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای نه تنها از حقوق بیمار محافظت می‌کند، بلکه موجب حفظ اعتبار حرفه پرستاری و ارتقای کیفیت خدمات سلامت می‌شود.

منابع

- International Council of Nurses (ICN). Code of Ethics for Nurses. 2021.
- American Nurses Association (ANA). Code of Ethics for Nurses with Interpretive Statements. 2025.

تاریخ: 1403/3/30

- ICN Code of Ethics emphasizes respect, justice, compassion, integrity and accountability as core professional values.
- ANA Code highlights respect for human dignity, professional boundaries, transparency and trust in nursing practice.